

In deze rubriek elk weekeinde een necrologie van iemand die recent is overleden.

FOTO'S FAMILIECOLLECTIE

Machteld Maris in 2017 met haar vrouw, hun dochters en de vader van hun dochters. Links: als meisje van zes.

Energieke publiekshistorica

Machteld Maris (1970-2020) hield van reuring, geschiedenis en markante vrouwen.

Je kon niet om Machteld heen”, zegt haar vrouw, Lonne van Mourik Broekman. „Alleen al fysiek: ze was een sprankelende verschijning en ze was lang, 1 meter 90. Ik ontmoette haar toen ik in 1992 lid werd van de Commissie Intree, die de introductieweek voor eerstejaarsstudenten in Amsterdam organiseert. In het begin was ik nog niet zo met haar bezig, al viel ze wel op door haar rake grappen. Twee jaar later heeft ze me met volle overtuiging versierd. Ze overrompelde me - ik had daarvoor alleen maar vriendjes. Ik had toen nooit kunnen vermoeden dat we het 25 jaar zo geweldig zouden hebben samen.”

Op 12 april overleed Machteld Maris, net vijftig jaar, aan de gevolgen van een hersentumor die zeven weken eerder geconstateerd was. Haar korte ziekbed was een aansenschakeling van tegenslagen: elke uitslag was slecht, behandeling was nauwelijks mogelijk. Fysiek ging ze snel achteruit, maar „cognitief bleef ze vrijwel intact”, zegt vriendin en collega Hester Schölvinck. „Ze was nog even geestig en ad rem, ze bleef vragen hoe het met iedereen was. Ze was zichzelf, maar dan een heel rustige, serene versie. ‘Dit is het’, zei ze. En ook: ‘Ik ben niet bang.’”

Bang was Maris ook in goede gezondheid nooit geweest. Ze was *‘the life of the party’*, vertellen haar vrienden, de spil van haar uitgebreide sociale netwerk, een ‘verbinder’ en een fanatieke hobby-deejay. Ze hield van mensen, van reuring - ze pakte dingen zó energiek aan dat ze daarna soms weken moest bijkomen. Ze studeerde af als neerlandica, maar vond haar draai als freelance historica, met een brede, publieksvriendelijke opvatting van het vak. In 2010 publiceerde ze het fraai vormgegeven *Grote Geweldige Vrouwenboek* met korte biografieën van een brede selectie markante vrouwen, van Madonna tot pacifiste Bertha von Suttner.

„Ze kwam onaangekondigd je kamer binnenwalsen”, vertelt Afelonne Doek van het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG), waar Maris in 2017 na jaren freelancen in dienst kwam als senior communicatiemedewerker. „Het maakte niet uit hoe hoog of laag je functie was, ze vertelde meteen wat voor geweldig plan ze had bedacht of wat helemaal anders moest. In 2018 hield het IISG z’n eerste festival, het Festival van de Opstand, en dat was helemaal Machteld - ze regelde gastsprekers en spelletjes en muziek.”

Als woordvoerder was Maris juist „héél scherp en voorzichtig”, zegt Doek. „Vorig jaar presenteerde het IISG een onderzoek naar het aandeel van slavernij in de Nederlandse economie. Dat luisterde heel nauw: hoe maak je zoiets bekend zonder politiek te bedrijven? Machteld bereidde alle mogelijke vragen van journalisten tot in de puntjes voor - ze kon goed pissig worden als media zich niet aan hun afspraken hielden.”

In 2017 figureerden Machteld en Lonne zelf in de tv-documentaire *Gay Babyboom*, gemaakt door Pim Mookhoek, de biologische vader van hun twee dochters. „We wilden graag kinderen, maar het vinden van een geschikte donor was behoorlijk lastig”, zegt Lonne. „Pim was een oude vriend van mij, en met hem klikte het.” Machteld beviel in 2005 van Jet, Lonne in 2008 van Suze. Pim was vanaf het begin een „super-betrokken ouder”.

Machtelds eigen vader stond tijdens haar jeugd in Dalfsen en Zwolle op grotere afstand. „Onze ouders scheidden toen ik zes was, en Machteld tien”, vertelt haar zus Karolien. „Mijn moeder heeft ons grotendeels in haar eentje opgevoed en werkte als do-

cent natuurkunde - ze was behoorlijk vooruitstrevend. Toen Machteld op haar zestien vertelde dat ze verliefd was op een meisje, reageerde mijn moeder heel lief - voor Machteld een belangrijke steun in de rug. Als puber ging mijn zus aan de flirt, ze had altijd mensen om zich heen. Ik keek meer de kat uit de boom, maar ons pact was van kleins af aan onverbreeklijk. We konden zo met elkaar lachen.”

Vader Bert, fysisch ingenieur, zagen ze aanvankelijk om het weekend, maar dat nam in latere jaren af. In 2006 verhuisde hij met zijn tweede vrouw naar Zuid-Afrika. Machteld en Karolien stonden op het punt om hem daar te gaan opzoeken, de reis was al geboekt, toen Machteld zich slechter ging voelen en opeens uitvalsverschijnselen kreeg. Alles moest worden afgezegd. „Het is stom dat het niet gelukt is”, zegt Karolien. „Maar mijn vader heeft veel gebeld, ze hebben het gelukkig goed af kunnen sluiten samen.”

Lonne: „Machteld liep ver op ons vooruit in de acceptatie van haar dood. ‘Het komt goed met jullie’, zei ze.”

Sandra Heerma van Voss